

KULTURA FIZYCZNA XVI

NR 3

RADA NAUKOWA

Ryszard ASIENKIEWICZ (Uniwersytet Zielonogórski)
Miroslav BOBRIK (Słowacki Uniwersytet Techniczny w Bratysławie)
Valentin CONSTANTINOV (Uniwersytet Państwowy Tiraspol z siedzibą
w Kiszyniowie)
Tomáš DOHNAL (Uniwersytet Techniczny w Libercu)
Elena GODINA (Rosyjski Państwowy Uniwersytet Wychowania Fizycznego, Sportu
i Turystyki)
Karol GÖRNER (Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy)
Wiktor Władimirowicz GRIGORIEWICZ (Grodzieński Państwowy Uniwersytet
Medyczny)
Michal JIŘÍ (Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy)
Tomasz JUREK (Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Zamiejskowy
Wydział Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp.)
Jerzy KOSIEWICZ (Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie)
Jurij LIANNOJ (Sumski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Antona Makarenki)
Wojciech LIPOŃSKI (Uniwersytet Szczeciński)
Andrzej MALINOWSKI (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Veaceslav MANOLACHI (Państwowy Uniwersytet Wychowania Fizycznego i Sportu
w Kiszyniowie)
Josef OBORNÝ (Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie)
Andrzej PAWŁUCKI (Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu)
Jurij PELEKH (Równieński Państwowy Humanistyczny Uniwersytet)
Joanna RODZIEWICZ-GRUHN (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie)
Anatolij TSOS (Wschodnioeuropejski Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki
w Łucku)
Marek WAIC (Uniwersytet Karola w Pradze)
Barbara WOYNAROWSKA (Uniwersytet Warszawski)
Kludia ZUSKOVÁ (Uniwersytet Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach)

LISTA RECENZENTÓW

dr prof. nadzw. Valentin CONSTANTINOV; dr hab. prof. AWF Dobiesław Dudek; prof.
dr hab. Tomasz JUREK; dr hab. prof. AWF Piotr GODLEWSKI; dr hab. prof. AWF
Krystyna GÓRNA-ŁUKASIK; dr hab. prof. AWF Ewa KAŁAMACKA; dr hab. prof.
AWF Marek KAZIMIERCZAK; dr hab. prof. UR Paweł KRÓL; dr hab. prof. PO
Cezary KUŚNIERZ; dr hab. prof. AWF Maciej ŁUCZAK; dr hab. prof. AWF Tomasz
MICHALUK; dr hab. prof. US Maria NOWAK; dr hab. prof. UwB Artur PASKO; dr
hab. prof. AWF inż. Anatol SKRYPKO; dr hab. prof. UMCS Dariusz Słapek; prof. dr
hab. Anatolii TSOS; dr hab. prof. US Danuta UMIASTOWSKA; dr hab. prof. US
Renata URBAN; prof. PhDr. Marek WAIC; CSc.; dr hab. prof. UAM Ryszard WRYK

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

PRACE NAUKOWE
AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

KULTURA FIZYCZNA

TOM XVI

NR 3

Częstochowa 2017

Redaktor Naczelny
Eligiusz MAŁOLEPSZY

Redaktor Naczelny Wydawnictwa
Andrzej MISZCZAK

Redaktorzy naukowi
Teresa DROZDEK-MAŁOLEPSZA,
Joanna RODZIEWICZ-GRUHN

Korekta i redakcja techniczna
Piotr GOSPODAREK

Sekretarz redakcji
Arkadiusz PŁOMIŃSKI

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

Redaktor statystyczny
Paulina UCIEKŁAK-JEŻ

Redaktorzy językowi
Dariusz JAWORSKI, Andrzej WĄTROBA

PISMO RECENZOWANE

Pierwotną wersją periodyku jest publikacja papierowa

Strona internetowa czasopisma
<http://www.wp.ajd.czyst.pl/kultura-fizyczna>

Czasopismo indeksowane w bazach:
Agro, BazHum (Baza Czasopism Humanistycznych i Społecznych),
CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities),
ERIH PLUS (The European Index for the Humanities and the Social Sciences),
Index Copernicus (IC Journals Master List), PBN (Polska Bibliografia Naukowa)

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2017

ISSN 1895-8680

(poprzedni ISSN dla tytułu „Prace Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w Częstochowie. Kultura Fizyczna”: 1505-4241)

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (34) 378-43-29, faks (34) 378-43-19
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Wstęp	7
CZĘŚĆ I	
DZIEJE KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI W POLSCE I NA ŚWIECIE	
Jerzy URNIAŻ	
Gospodarka i polityka a szkolne wychowanie fizyczne w wybranych krajach europejskich i Polsce na przestrzeni dziejów	11
Economy, Politics and School Physical Education in Selected European Countries and Poland, throughout History (Abstract)	28
Tomáš TLUSTÝ	
A Brief Comparison of Physical Education and Sport within the Czechoslovak and Polish YMCA in the Interwar Years	29
Krótkie porównanie wychowania fizycznego i sportu w czechosłowackiej i polskiej YMCA w okresie międzywojennym (Streszczenie)	45
Marlena WYSKOK	
Udział przedstawicieli mniejszości niemieckiej w igrzyskach olimpijskich w okresie Drugiej Rzeczypospolitej	47
The Participation of Representatives of the German Minority in the Olympic Games during the Second Polish Republic (Abstract)	56
Tomasz SUMARA	
Promocja zdrowego stylu życia kobiet. Przykłady aktywności kobiet na podstawie „Bluszcza” i „Mojej Przyjaciółki”	57
Promotion of Healthy Lifestyles of Women. Examples of Active Women on the Basis of “Bluszczy” [“Ivy”] and “Moja Przyjaciółka” [“My Friend”] (Abstract)	67
Eligiusz MAŁOLEPSZY, Teresa DROZDEK-MAŁOLEPSZA, Daniel BAKOTA, Anatolii TSOS	
Wychowanie fizyczne i sport w Równem i w powiecie rówieńskim w latach 1921–1939. Zarys problematyki	69
Physical Education and Sport in Rivne and Rivne County in the Years 1921–1939. Outline of the Issues (Abstract)	84
Leonard NOWAK, Maria Alicja NOWAK	
Timeline of the World Polonia Winter Games (1986–2016).....	85
Kalendarium Światowych Zimowych Igrzysk Polonijnych (1986–2016) (Streszczenie)	105

CZEŚĆ II

TEORIA I METODYKA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I SPORTU

Сергій КАРАСЄВИЧ

- Особливості фізкультурно-спортивної діяльності
в аспекті підготовки майбутніх учителів фізичної культури 109
Peculiarities of Physically and Sports Activities in the Context of Future Physical
Education Teachers' Preparation (Abstract) 123
Specyfika aktywności fizycznych i sportowych w kontekście przygotowania
przyszłych nauczycieli wychowania fizycznego (Streszczenie) 123

CZEŚĆ III

UWARUNKOWANIA ZDROWIA, POSTAWY PROZDROWOTNE, JAKOŚĆ ŻYCIA

Józef TATARCZUK, Ryszard ASIENKIEWICZ,

Artur WANDYCZ, Izabela JERZAK

- Dojrzewanie dziewcząt z województwa lubuskiego
w kontekście wybranych czynników środowiskowo-społecznych 127
Puberty of Girls in Lubuskie Voivodeship in the Context of Selected Environmental
and Social Factors (Abstract) 138

Nina FUERST, Katarzyna ADAMCZEWSKA

- Znaczenie aktywności fizycznej i zalecane formy ćwiczeń ruchowych
u kobiet w ciąży 139
Physical Activity during Pregnancy (Abstract) 151

CZEŚĆ IV

TURYSTYKA I REKREACJA

Joanna POCZTA, Ewa MALCHROWICZ-MOŚKO

- Budowanie lojalności turystów wobec destynacji turystycznej poprzez
event sportowy na przykładzie Poznań Półmaratonu..... 155
Building Loyalty of Tourists to Tourist Destination through Sporting Event –
the Case Study of Poznań Half Marathon (Abstract) 171

CZEŚĆ V

BIOGRAMY, DYSKUSJE, POLEMIKI, RECENZJE, PRZEGLĄD WYDAWNICTW, SPRAWOZDANIA

Iwona GÓRNICKA

- [rec.] Ryszard Wryk, *Sport i wojna. Losy polskich olimpijczyków
w latach drugiej wojny światowej*, Poznań 2016, ss. 283 175

Ewa MALCHROWICZ-MOŚKO, Joanna POCZTA

- Sprawozdanie z „12th International Session for Educators of Higher
Institutes of Physical Education” 25.05.2017–1.06.2017,
Międzynarodowa Akademia Olimpijska, Antyczna Olimpia, Grecja 179

WSTĘP

W 2017 r. czasopismo „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna” ukazuje się drugi rok z rzędu jako kwartalnik. W trzecim numerze zostały zaprezentowane prace Autorów z różnych ośrodków naukowych w Polsce i za granicą.

Część I – *Dzieje kultury fizycznej w Polsce i na świecie* – odnosi się do następującej tematyki:

- gospodarka i polityka a szkolne wychowanie fizyczne w wybranych krajach europejskich i w Polsce na przestrzeni dziejów,
- porównanie wychowania fizycznego i sportu w czechosłowackiej i polskiej YMCA w okresie międzywojennym,
- udział przedstawicieli mniejszości niemieckiej w igrzyskach olimpijskich w okresie Drugiej Rzeczypospolitej,
- promocja zdrowego stylu życia kobiet – przykłady aktywności kobiet na podstawie czasopism „Bluszcz” i „Moja Przyjaciółka”,
- wychowanie fizyczne i sport w Równem i w powiecie rówieńskim w latach 1921–1939 (zarys problematyki),
- kalendarium Światowych Zimowych Igrzysk Polonijnych (1986–2016).

W części II – *Teoria i metodyka wychowania fizycznego i sportu* – poruszono zagadnienie specyfiki aktywności fizycznych i sportowych w kontekście przygotowania przyszłych nauczycieli wychowania fizycznego.

Część III czasopisma odnosi się do problematyki uwarunkowań zdrowia, postaw prozdrowotnych i jakości życia. W tej części zaprezentowane zostały dwie prace, dotyczące:

- dojrzwania dziewcząt z województwa lubuskiego w kontekście wybranych czynników środowiskowo-społecznych,
- znaczenia aktywności fizycznej i zalecanych form ćwiczeń ruchowych u kobiet w ciąży.

W części IV – *Turystyka i rekreacja* – zostało poruszone zagadnienie budowania lojalności turystów wobec destynacji turystycznej poprzez *event* sportowy na przykładzie poznańskiego półmaratonu.

W końcowej części – pt. *Biogramy, dyskusje, polemiki, recenzje, przegląd wydawnictw, sprawozdania* – została zamieszczona recenzja, autorstwa mgr Iwony Górnickiej, monografii naukowej dra hab. prof. UAM Ryszarda Wryka pt. *Sport i wojna. Losy polskich olimpijczyków w latach drugiej wojny światowej*. Ponadto, zostało opublikowane sprawozdanie Ewy Malchrowicz-Moško i Joanny Poczty z XII Międzynarodowego Spotkania Wykładowców Wyższych Uczelni Wychowania Fizycznego, przeprowadzonej w dniach 25 maja – 1 czerwca 2017 r. z inicjatywy Międzynarodowej Akademii Olimpijskiej.

Pragnę złożyć serdeczne podziękowania Recenzentom za cenne i życzliwe uwagi, podnoszące wartość niniejszego periodyku. Dziękuję za współpracę Autorom publikacji zamieszczonych w czasopiśmie naukowym. Jednocześnie wyrażam nadzieję, że liczba Osób zainteresowanych publikowaniem własnych osiągnięć naukowych w kolejnych wydaniach czasopisma „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna” się poszerzy.

Eligiusz Małolepszy

INFORMACJE DLA AUTORÓW

1. „Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Kultura Fizyczna” ukazują się jako kwartalnik. Publikacje powinny dotyczyć problemów badawczych, którymi zajmują się nauki o kulturze fizycznej (historia, teoria i socjologia kultury fizycznej, problemy rozwoju fizycznego, sprawności i wydolności fizycznej, turystyki i rekreacji, zdrowia i edukacji prozdrowotnej).
2. Publikujemy prace eksperymentalne, przeglądowe, doniesienia i artykuły polemiczne – w języku polskim i językach obcych, po uzyskaniu pozytywnej recenzji.
3. Procedura recenzowania materiałów autorskich publikowanych w „Pracach Naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna” jest dostosowana do wytycznych MNiSW „Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce” oraz „Kodeksu etyki pracownika naukowego”. Pierwszym etapem recenzowania nadesłanych prac jest recenzja wstępna dokonywana przez Redakcję czasopisma. Na tym etapie praca poddawana jest ocenie pod względem jej zgodności z profilem czasopisma, zachowania wymogów redakcyjnych obowiązujących w wydawnictwie oraz ogólnej poprawności językowej. Tekst spełniający wymogi recenzji wstępnej otrzymuje kod identyfikacyjny i zostaje skierowany do dwóch recenzentów będących specjalistami z zakresu nauk o kulturze fizycznej. Zgodnie z zasadą „double-blind review process”, recenzenci, jak i autorzy, pozostają wobec siebie anonimowi. Recenzenci swoją opinię o pracy przedstawiają, wypełniając formularz recenzji.
4. Redakcja „Kultury Fizycznej”, dbając o rzetelność w nauce, wdraża zapory „ghostwriting” oraz „guest authorship”. Autorzy są zobowiązani do przedstawienia oświadczenia dotyczącego rzetelności nadesłanych prac, a w przypadku artykułów opracowanych przez kilku autorów – do ujawnienia wkładu poszczególnych osób w powstanie pracy. Wszelkie wykryte przypadki nierzetelności naukowej będą demaskowane, włącznie z powiadomieniem odpowiednich podmiotów (instytucje zatrudniające autorów, towarzystwa naukowe, stowarzyszenia edytorów naukowych itp.).
5. Autor artykułu jest zobowiązany poinformować Redakcję o źródłach finansowania publikacji, jeżeli nadesłana praca powstała dzięki dofinansowaniu instytucji naukowo-badawczych, stowarzyszeń lub innych podmiotów („financial disclosure”).
6. Objętość nadsyłanych tekstów nie może przekraczać 15 stron (w tym tabele, wykresy, przypisy, bibliografia). Dokument powinien być napisany w formacie A4 standardowego maszynopisu (1800 znaków na stronie, marginesy: górny i dolny – 25 mm, lewy – 35 mm). Zaleca się stosowanie kroju Times New Roman, 12 punktów, odstęp 1,5 wiersza.
7. Pracę należy przesłać w wersji elektronicznej w edytorze Word 6.0 lub Word 7.0 (w formacie doc) z dwoma egzemplarzami wydruku. Praca powinna zawierać: a) imię i nazwisko autora lub autorów; b) tytuł naukowy oraz afiliację; c) tytuł publikacji; d) streszczenie pracy; e) słowa kluczowe pracy; f) dodatkowo w języku angielskim: tytuł pracy, streszczenie, słowa kluczowe ($\frac{1}{2}$ strony); 7) adres kontaktowy, nr telefonu, e-mail (służbowy).
8. W razie umieszczenia w pracy rycin, tabel itp. pochodzących z opracowań zamieszczanych w innych czasopismach lub publikacjach książkowych, autor ma obowiązek uzyskania zgody na ich wykorzystanie.

9. Tabele i materiał ilustracyjny (ryciny, wykresy, fotografie) należy zamieścić w osobnych plikach i dokładnie opisać. Miejsca ich wstawienia zaznaczyć na prawym marginesie wydruku tekstu.

- a) Stopień pisma w tabeli powinien wynosić 9 p., zaś szerokość tabeli nie może przekraczać 125 mm. Nie stosuje się innego formatowania tabeli niż siatka. Tytuł umieszcza się nad tabelą. Przypisy do tabeli umieszcza się bezpośrednio pod nią. W tabeli nie zostawia się pustych rubryk.

Obowiązują następujące znaki umowne:

pauza (—) – zjawisko nie występuje,

zero (0) – zjawisko istnieje, jednakże w ilościach mniejszych od liczb, które mogą być wyraźnie uwidocznionymi w tabeli znakami cyfrowymi,

kropka (.) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych,

znak x – wypełnienie rubryki ze względu na układ tabeli jest niemożliwe lub niecelowe,

„w tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

- b) Wykresy należy sporządzać za pomocą programów Microsoft Office (Excel, Microsoft Graph). Szerokość wykresu nie może przekraczać 125 mm. Numer i tytuł wykresu zapisuje się nad wykresem. Wykresy sporządzane innymi programami i wklejane jako rysunki muszą spełniać następujące kryteria:

- minimalna rozdzielczość to 300 dpi,
- dane i opisy zamieszczone na wykresie muszą być zapisane Times New Roman w stopniu 9 p.,
- nie należy projektować trójwymiarowych wykresów, które będą nieczytelne; zaleca się wykresy czarno-białe (desenie), jednowymiarowe,
- nie stosuje się obramowań pola wykresu ani obramowań legendy,
- nie stosuje się tła innego niż białe,
- nie powtarza się tytułu wykresu ani zapisu „Źródło:...” na obszarze kreślenia.

- c) Wielkość ilustracji musi być dostosowana do formatu B5. Minimalna rozdzielczość ilustracji to 300 dpi.

10. Zasady opisów bibliograficznych:

- a) W części pierwszej, z zakresu humanistycznych i teoretycznych podstaw kultury fizycznej, należy stosować przypisy dolne; obowiązuje alfabetyczny układ bibliografii (pozycje bibliografii nie są numerowane);

- przykładowe przypisy: J. Nawrocki, J. Mrzygłód, *W szczęku stalowych kling*, Warszawa 1957, s. 114–119; Z. Dziubiński (red.), *Kultura somatyczna kleryków*, Warszawa 1996, s. 18; M. Ponczek, *Związki Kościoła Katolickiego z „Sokołem” Ziemi Łódzkiej do 1939 r.*, [w:] A. Nowakowski (red.), *Studia z historii i organizacji kultury fizycznej*, Częstochowa 1997; J. Konopnicki, *Wychowanie fizyczne w gimnazjum wołyńskim*, „Kultura Fizyczna” 1956, nr 3, s. 175–177.

- przykładowe opisy bibliograficzne: Barabasz S., *Wspomnienia narciarza*, Zakopane 1914; Mroczko L. (red.), *Maków Podhalański*, Kraków 1978; Chełmecki J., Wilk S., *Wybrane czynniki społeczno-polityczne kształtowania modelu organizacyjnego kultury fizycznej w Polsce Ludowej*, [w:] *Wybrane problemy organizacji kultury fizycznej w Polsce. Z warsztatów badawczych*, Warszawa 1987; Hądzelek K., *Wychowanie fizyczne na ziemiach polskich przed odzyskaniem niepodległości*, „Wychowanie Fizyczne i Sport” 1993, nr 4.

- b) W części drugiej numer pozycji bibliograficznej podajemy w nawiasie kwadratowym wewnątrz tekstu głównego; obowiązuje alfabetyczny układ bibliografii (pozycje bibliografii są numerowane w nawiasach kwadratowych). Przykład opisów bibliograficznych:

- [1] Pilicz S. (1988): *Zmiany sekularne w rozwoju fizycznym i sprawności ruchowej studentów polskich*. Wychowanie Fizyczne i Sport, 4, s. 3–12; [2] Tatarczuk J. (2002): *Charakterystyka porównawcza struktury somatycznej i typologicznej słuchaczy I roku kierunków pedagogicznych i wychowania fizycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie*. [w:]

Malinowski A., Tatarczuk J., Asienkiewicz R. (red.): *Ontogeneza i promocja zdrowia w aspekcie medycyny, antropologii i wychowania fizycznego*. Uniwersytet Zielonogórski. Zielona Góra, s. 369–373; [3] Wawrzyniak G. (1997): *Normy wybranych cech somatycznych kandydatów na studia wychowania fizycznego*. AWF. Poznań.

- c) bez względu na język artykułu, źródła (tytuły publikacji, czasopism, nazwy archiwów) oraz nazwy własne (np. Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe, Dar Pomorza) podajemy w brzmieniu oryginalnym, ewentualne tłumaczenie podajemy w nawiasie kwadratowym;
- przykład opisu bibliograficznego (język artykułu angielski, źródło polskie): Z. Szafkowski, *Światowe Igrzyska Polonijne z lat 1999–2000* [*World Polonia Games in the years 1999–2000*], [in:] B. Woltmann (ed.), *Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce* [*From the most recent history of physical culture in Poland*], vol. 5, GorzówWlkp. 2002.
11. Autor oświadcza, że sprawdził, czy źródła bibliograficzne przywołane w artykule są zarejestrowane w systemie Digital Object Identifier (DOI), i czy posiadają identyfikator DOI. W przypadku jego występowania, właściwy dla artykułu przywołanego w bibliografii/przypisach numer DOI został podany w stosownym przypisie, po danych bibliograficznych przywołanego źródła, w formie aktywnego hiperłącza. Numery DOI należy weryfikować bezpośrednio na stronach internetowych czasopism czy wydawców lub na stronie agencji CrossRef: <http://www.crossref.org/guestquery/>
12. Termin składania prac do kolejnych numerów upływa 30 września 2017 (numer 4, 2017), 31 grudnia 2017 (numer 1, 2018); 31 marca 2018 (numer 2, 2018), 30 czerwca 2018 (numer 3, 2018).
- Prace należy nadsyłać na adres redaktora naczelnego, redaktora naukowego i sekretarza redakcji:
Eligiusz Małolepszy (e.malolepszy@ajd.czyst.pl)
Teresa Drozdek-Małolepsza (t.drozdek-malolepsza@ajd.czyst.pl)
Arkadiusz Płomiński (a.plominski@ajd.czyst.pl)
Instytut Wychowania Fizycznego, Turystyki i Fizjoterapii
al. Armii Krajowej 13/15
42-200 Częstochowa
tel. (34) 365-59-83

Redaktor naczelny informuje, że każdy numer czasopisma będzie umieszczany również na stronie internetowej Biblioteki Głównej AJD w Częstochowie, w wersji elektronicznej.